

GYURKOVICS
TIBOR
LEVELEK
MANDZSÚRIÁBA

KAIROSZ

kednek, nyögnek, izzadnak, kráknak az emberek, sodród-
nak, nyomakodnak... a nép?

Ez a nép? Megyünk velük, köztük, néppé válva? „Panem
et circenses”? Ennyi az egész?

És ahogy sodródunk velük és általuk, az az érzés kerít
hatalmába, ez már nem nép, ez már nem a gyerekkor ámulati
népe, nem az elragadtatás gyermekkori áhítata, hanem a tö-
meg. Tömeghipnózisban botorkál lenyomva a betonra, ráta-
posva a másik sarkára, károgya és mászva, ez a tömeg.

A tömeg a huszadik század nagyszerű masszája. Egybeállt
anyag. Nemhiába írta meg a század egyik legérdekesebb fi-
lozófusa „A tömegek lázadását”, melyben kinyomozza, ho-
gyan esik a nép a tömegvonzás révén a diktatúrák szédületé-
be. Ortega ezt – a század elején – még pontosan és okosan a
vörös és a zöld diktatúrára értette, sajnos, jóslata bevált. Mert,
amikor a népből tömeg lesz, akkor valami minőségi – ellen-
minőségi – változáson megy keresztül: elveszti karakterét, és
bármelyik Cipolla arra szuggerálja, amire akarja. Ma is. Ame-
rikában nem nép él – tömeg. Nem a kemény diktatúra tette
azzá, hanem egyszerűen a pénz láthatatlan pókhálósálai
szótték tömeggé a valamikori népet, az írek, hollandok, né-
metek, franciák népét – amerikaivá. Ezt a szuggerálható tö-
meget sosem érezzük európainak.

– Őrizd a tüzet! – int vissza a szikrázó égbolt, ne csak az
égen, magadban is, ahogy a költő írja: őrizd a lázadás lángját

– „Ne tudj, ne ismerj, ne érts –
csak a tűz folyama, csak a tűz a tetőkön,
csak a tüzek a lábon,

csak a tűz lehetete a tüskén, a virágon,
csak az egekig fölcsapó jegenyefák,

csak a csillagok farka,
csak a belebetegedés
a szalmakazalba, egy idegen arcba...

csak a homok ívegsemei, csak a homok Nagykörösön,
a por, mit a fogad között rágsz,
tépj minden kötelet, mit a társ vagy a társadalom kötözött
rád,

ne mérd az időt. Órák ívegét törd be kövekkel,
s ha jön valami súlyos, valami vétség, vesztettség –
jövátehetetlen

– kövesd el!”

A nyugat alkonya

Kéknykkendős brókerek. Futkoznak. Ordítanak. Jegyzetel-
nek, nyomnak gombokat, üvöltenek, rohannak, legázolnak,
fölbuknak, újra fölkötik magukat a kék nyakkendőre.

A kék nyakkendő! Mennyi nyakkendőt megértünk már!
Kaka-színűt, holland telepések nyakán, cserkészeken masí-
rozva, barnán karlendítve, pirosan szovjetesen, kéken úttörő-
sen – most itt a kék! Az üdvözítő kék szín, az ég színe, a
boldogságé. Ez a brókerek nyakkendője, egy valamirevaló
bróker – ügynök – el se indul a bekapott, állva fogyasztott
reggeli után, ha nem kötheti fel (magát) magára a kék nyak-
kendőt. Bankárok, alemberek, tőzsdefutók, alkuszok, machi-
nátorok, fő-senkik kék nyakkendőre vannak fűzve – talán
ebédre, panírozva a gyorsbüfében rántott nyakkendőt kapnak
be fűtülős szájukba, és este kék nyakkendőt fektetnek kap-
kodó ágyukba, hogy azzal háljanak.

Szép, új világ. Megírták már. Huxley tudta a *Szép, új
világban*, hogy ez ellen csak a bódulat segít: „Szóma, ha
mondom, segít a gondon!” Hamm, bekapni, feledni-feladni
az éntünket, hogy élni tudjunk! Spengler pedig, ez a világfi-
lozófus már a húszas években bebizonyította nekünk, hogy a
nyugati világ elveszett, a civilizáció megöli a kultúrát – ahogy
a római, ó-kínait, indiait, egyiptomit –, úgy a mai kultúrát is

megöli a civilizáció, most, a század végén bekövetkezett to-
tálisan „a nyugat alkonya”. Elvész az ember az emberben, az
emberből.

Nem gonosz szándékú machinátorok – a brókeresek csak
eszközök –, nem bűnözők kezén, hanem egyszerűen az ember
kezén. Önmaga által vész el. Hogy aztán ezt a magában lévő
gonosz révén, a benne lévő „negatív” elem révén „valósítja
meg”, vagy egyszerűen a torz fejlődés kisiklító sinjein éri el,
az mindegy, de bekövetkezik. Meghal a kultúra, a gépek
lesznek az emberek.

A kultúra lelkünk belseje. A barlangkarcoló, őssámán-hítű
ősember még „isten közelében” próbálta démonait falra szelidi-
teni. Az emberlény a természetben belül érintette hite növényeit
– valamilyen módon tehát a kultúra addig áll fenn, addig él,
amíg „paradicsomi” állapotban lélegzik ez a két lábra állott
szerencsétlenség. Aztán kilép, „kiűzetik” a paradicsomból, és
magára marad lelke fűgefalevelével. Ha végleg letépi ágyé-
káról a fűgefalevelet, ott áll őjíongó meztelenségével, hohó...
ám egyetlen, farkára kötött kék nyakkendővel. Ilyenkor dől-
nek össze birodalmak – Spengler szerint –, és halnak meg a
kultúrák, miközben a civilizáció diadalmaskodik.

Ma ezt a pusztítást, pusztulást amerikanizmusnak hívjuk.
Mindennütt. A műanyag fölváltotta az eredetit, a műfallosz
sokkal jobban működik a Viagrával, mint az eredeti. Mű-
ebéd, művalóság. Ha meg tetszenek nézni rohangászó bróke-
reinket a tévén, rájönnek, ez nem a valóság, ez egy virtuális
világ, melyben még a pénz is műanyagból van. Elképzélhető,
hogy felnőtt emberek komoly, kéknnyakkendőös foglalkozása
legyen, hogy nem létező árfolyamok kígyózó kacskaringózá-
sával halomra gyilkoljanak birodalmakat, sorosok kisdéd kal-
kulációi népeket söpörjenek el, anélkül, hogy egyetlen karmo-
lást hagynának a pusztuló emberiség testén? Elképzélhető. A
pénn mint kék eszköz kiváltja a világ összes valóságát, hopp...
de ehhez sem kell valóság, még a valóság valósága sem kell,
az interneten, az űrben lehet „megvalósítani a valóságot”, már

semmi tény, ember, csak száguldó adat. Az interneten kell
közösülni, olvasni, „hírekezni”, s főleg uralkodni. A csodála-
tos emberi találmány hullámai észrevétlenül kiölik az embet-
ből az embert: önmagát oltja ki, a kultúráját a technikai civi-
lizációjával. Csodás, nem? Spengler ezt a század végére be-
írta: itt van.

Az új barbárság legázolja a kultúrát, megszünteti az áhí-
tatot. Még kapkodnak az emberek valláspótlékok, szektács-
kák bódulata után; feldokolva saját elveszített édenük után, a
kék nyakkendő már végzi kivégző ítéletét, gyilkosan, elegendő-
sen, hangtalanul.

Milyen nyakkendőre köttetjük föl magunkat a következ-
ző évezredben, hacsak nem jön egy új Asszisi? Könyörögj
érettünk.

Oroszok

Ó, áldott hidegháború, hová tűnt kacskas szépséged? Mikor
még két világhatalom, két óriás-nemzet nézett egymással far-
kaszemet, s mi biztosak lehattunk a békében, hiszen Sztálin
elvtárs is megmondta, hogy „a béke fennmarad és tartós lesz,
ha a népek végig kitartanak mellette”. Kitarítottunk. Félve
gyártották és rejtegették az atombombákat, bakonyi, elforgat-
ható rönk-siló alá rejtették a rakétákat, s gyalázták, ócsárolták
egymást, de nem lőtték ki. Egyes világbéke.

Most is világvészély van, mert az orosz birodalom össze-
omlik. Nincs pénz, nincs nagynemzet, nincs rendszer. Nincs
ellensúly a nagy amerikai álommal szemben, mely legalább
olyan torz, mint a szovjet, s itt nem haláltáborokba gyűjtik az
embereket, hanem élettáborokba, melyekben nem lehet élni
csak műanyag módra.

Oroszok. Szovjetek. Lenin óta, 1917-től, de különösen
1924 óta, Sztálintól – aki talán még Lenint is föltímulta